

با ۱۴ میلیون رای
از سایه به آفتاب بیایید

محسن صالحی‌خواه
گزارشگر هم‌میهن

پس از پایان انتخابات، سعید جلیلی مرتب از ۱۴ میلیون رای خود صحبت می‌کند و آن را پشتوانه اظهار نظرهایش قرار می‌دهد. نکته اول این است که آقای جلیلی در دور دوم ۱۳ میلیون و ۵۲۸ هزار و ۱۷۹ رای آورد. همان قدر که به کار بردن رقم ۱۷ میلیون رای برای مسعود پزنشکیان غیر واقعی است، این زند کردن حدوداً چهار صد هزار تایی نیز برای تأثیر گذاری بیشتر نادرست است.

اول: سعید جلیلی باید مشخص کند که دقیقاً با این ۱۳ و نیم میلیون رای می‌خواهد چه کار کند که از آن‌ها به عنوان پشتوانه خود یاد می‌کند. در فیلمی که اخیراً از این نامزد انتخابات منتشر شد، از یک پشتوانه ۱۴ میلیونی برای مبارزه با فساد صحبت کرد. اما اگر این مبارزه با فساد نه با اغراض سیاسی که واقعی باشد، پشتوانه‌های ۸۵ میلیون نفری دارد و نه ۱۴ میلیون نفری. مسئله بعدی این است که جلیلی می‌گوید جای متهم دادگاه است نه در مناظره. حرف بسیار صحیحی است. اما یک نکته تکمیلی دارد. آیا اتهام‌هایی که پشت سر هم به بیژن زنگنه زده شد، در صحن دادگاه بود یا روی آنتن تلویزیون؟ در عرصه عمومی مطرح شد یا در جایگاه شهود؟ بنابراین، به منتقدان خود خرده نگیرید که با صراحت اعلام می‌کنند شما از مناظره کردن می‌ترسید. **دوم:** ۱۳ و نیم میلیون رای، وقتی بازنده یک انتخابات هستید، فعلاً برای شما کارایی ندارد. بهتر است این پشتوانه‌ای که البته بخشی از آن آرای ایدئولوژیک و تشکیلاتی اصولگرایان و بخشی دیگر آرای سلبی برای پیروز نشدن پزنشکیان است را سازماندهی کنید و به کار حزبی و تشکیلاتی واقعی وارد شوید. راه انداختن دکانی تحت عنوان دولت سایه که اصولاً مفهومی متعلق به نظام‌های پارلمانی بوده و کاربزه آن نیز مشخص است، ارتباطی با کار تشکیلاتی ندارد. برعکس دیگران، این روزنامه‌نگار ساده خیلی اهمیت نمی‌دهد که شما پول این دکان را از کجا تأمین می‌کنید. بالاخره شما یکی از مسئولان کشور هستید و از این ششور و آن مجمع یک دفتر کار به شما می‌رسد که بخواهید جلساتتان را در آن‌ها برگزار کنید. هزینه سایت و بقیه اسباب جانبی دولت سایه را هم می‌گوییم که وجود ندارد و به کار داوطلبانه دوستداران شما مربوط می‌شود. خوب است که به جای خط و نشان کشیدن با آرای که در انتخابات به دست آوردید و در آن بازنده شدید، سعی در سازماندهی آن‌ها کنید و ببینید توانایی فعالیت حزبی و تشکیلاتی واقعی را دارید یا نه. به آفتاب بیایید و ببینید که با صادر کردن صیغی جات و تهاوت نفت با گوسفند نمی‌شود یک کشور ۸۵ میلیونی را اداره کرد.

سوم: این نتیجه، برای شخصیتی با مختصات سعید جلیلی، هم معجزه و هم ناامیدکننده است. معجزه است از آن بابت که نشان می‌دهد شاید منتقدان فکر راست را دنبال، در معرفی مختصات فکری این جریان کم‌کاری کردند. احتمالاً درس همین معجزه بود که حافظه تاریخی مان نیز از کار افتاد و جلیلی مذاکرات هسته‌ای و همفکران جلیلی در مجلس که صیانت و لایحه حجاب تنها گوشه‌ای از اقداماتشان است را فراموش کردیم. فراموش کردیم که از ۱۴۰۰ روند فشار اجتماعی تحت حمایت این جریان بالا رفت و به ۱۴۰۱ منتهی شد. از سوی دیگر، ناامیدکننده است چرا که تمام ظرفیت‌های ممکن و ناممکن بسیج شد که آقای جلیلی رئیس جمهور شود اما نشد. این بار هم به قول آقای جریانی - که گلوله تاجر زمین‌گیرش کرده - شاهد تدلیس سیستماتیک در انتخابات بودیم اما در نهایت تنها گوشه‌ای از اراده ملی باعث شکست این جریان شد. آقای جلیلی در کنار مباحث به این رای ۱۳ و نیم میلیونی که هم‌وطنان ما هستند و تفاوتی با ما ندارند، به این هم فکر کنند که تمام ظرفیت‌ها و شعارها تنها ۱۳/۵ میلیون رای برای او به ارمان آورد. در حالی که رویه‌روی او کسانی بودند که تندر و هوا، سال‌هاست آن‌ها را ورشکسته سیاسی می‌خوانند. در حالی که وقتی انتخابات از مناسک رای‌گیری به انتخاباتی رقابتی تبدیل شد، همین ورشکستگان سیاسی توانستند در مشارکت ۵۰ درصدی تندر و هاراشکست دهند. پیروزی در انتخابات با این میزان مشارکت، در تحلیل هیچ‌یک از اصلاح‌طلبان نبود.

چهار: تأکید چندباره بر آرای ۱۳/۵ میلیونی نباید این حقیقت را یاد شما ببرد که در اقلیت سیاسی هستید. در نتیجه سال‌ها تحولات و وقایع که مرور آن از حوصله این نوشتار خارج است، هر کدام از ما به اقلیت تبدیل شدیم. اما نباید فراموش کنیم و فراموش کنید که بیش از ۵۰ درصد مردم این کشور معترض، مخالف و قهر کرده هستند و باید صدای آن‌ها را شنید. بیش از آنکه راجع به عدد آرای دو نامزد صحبت کنیم، بهتر است به عوامل افزایش ناراضی‌های مردم بپردازیم. باور کنید انتخابات تمام شده است. نه شما به این پایان اعتقاد دارید نه هواداران‌تان.

سایه پرابهام

بررسی منابع مالی و آینده دولت سایه سعید جلیلی

هزینه‌ها اعلام خواهد شد. در حساب تویتر او تنها دو گزارش مالی با هشتم شفافیت در ۲۲ و ۲۳ خردادماه منتشر شد، اعداد و ارقامی که در پی این گزارش منتشر شد ادعای تخلف مالیاتی سنگین از سوی ستاد انتخاباتی او را مطرح کرد که پاسخی به آن داده نشد و شاید به همین دلیل ستاد جلیلی از شفافیت بیشتر و ارائه دیگر تراکنش‌ها خودداری کرد. ۲۷ خردادماه نیز از سوی اکانت تویتری جلیلی اعلام شد که سامانه شفافیت مالی ستاد انتخاباتی سعید جلیلی آغاز به کار کرد؛ سامانه‌ای که تا زمان نگارش این گزارش از دسترس خارج بود. جلیلی و تیم او همین رویکرد مردمی و عام‌المنفعه را برای دولت سایه‌اش نیز در پیش گرفته‌اند و حالا با سوال‌های بزرگی درباره هزینه‌های مالی «دولت سایه» مواجه هستند. اگر شفافیت نصفه و نیمه ستاد جلیلی در اعلام کمک‌های مردمی و هزینه‌های مالی در ایام انتخابات به

منصوره محمدی

خبرنگار گروه سیاسی

نخستین اطلاعیه انتخاباتی ستاد سعید جلیلی در خواست کمک مالی از هواداران بود. ستاد جلیلی در این اطلاعیه تأکید کرد که تمامی مخارج مربوط به هزینه تبلیغات از محل جمع‌آوری کمک‌های مردمی خواهد بود و تا آخرین روز قانونی تبلیغات به صورت منظم مجموع مبالغ جمع‌آوری شده به‌طور شفاف و عمومی از طریق صفحات و کانال‌های رسمی در پیام‌رسانه‌های داخلی منتشر می‌شود و پس از برگزاری انتخابات نیز ریز مخارج

صورت محدود اعلام شد، اما تاکنون تراکنشی از هزینه‌های مالی دولت سایه ارائه نشده است.

▼ سنگینی دولت سایه بر دوش جلیلی

نام سعید جلیلی تا زمان تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری به دلیل مخالفت در مذاکرات هسته‌ای و برجام گره خورده بود، اما این روزها «دولت سایه» بیش از همیشه بر دوش او سنگینی می‌کند. هر چند از زمان تشکیل دولت سایه جلیلی بیش از یک دهه می‌گذرد، اما تنها در همین یک ماه اخیر انتقادها به این دولت خیالی آنچنان بالا گرفته است که برخی اعضای کارگروه‌های دولت او حاضر به گفت‌وگو درباره این دولت و با اظهار نظر با اسم و رسم مشخص خود نیستند. جلیلی خود در ویدئوی تبلیغاتی انتخاباتی گفت ستاد دولت سایه را به ۱۱ سال پیش نسبت می‌دهد که عمده وقت خود و صدها نفر از همراهان خود را در شناخت مسائل کشور و راه حل آن‌ها متمرکز کرده و همین فعالیت نیز وقت او را برای حضور در گرده‌های سیاسی محدود کرده است. نخستین اشاره‌ها به دولت سایه در سال ۹۲ و پس از شکست جلیلی در انتخابات ریاست جمهوری آن سال شکل گرفت. وی پس از شکست در این انتخابات در جمع اعضای ستاد انتخاباتی‌اش از نظارت بر رفتار حکومت سخن گفت که جامعه هم می‌تواند بر رفتار حکومت نظارت کند و هم از او اقامه قسط مطالبه کند و بر همین اساس از فعالان انتخاباتی خود دعوت کرد تا ساختار و سازوکاری برای استفاده از ظرفیت به وجود آمده مشخص کنند. اما پایگاه اطلاع‌رسانی سعید جلیلی، ایده دولت در سایه را به سال ۹۶ نسبت می‌دهد. سعید جلیلی پس از برگزاری دوره دوازدهم انتخابات ریاست جمهوری اطلاعیه‌ای صادر کرد و در این اطلاعیه از دولت سایه سخن گفت: «در نگاه دینی مشارکت و نظارت هم تکلیف و حق مردم و هم فرصتی بزرگ برای دولت در انجام بهتر مسئولیت‌ها است. بر همین مبنا معتقدان به گفتمان انقلاب اسلامی وظیفه و حق خود می‌دانند با نگاهی ملی و فراتر از رقابت‌های انتخاباتی به

نگاه
مدافع

کردن نیست و باید دید کار خرد جمعی به چه نقطه‌ای خواهد رسید.

«دوازده سال از تشکیل این دولت می‌گذرد و به گفته آقای جلیلی یک گفتمان بوده و نه تشکیلات، اما جلساتی تشکیل شده و کارگروه‌هایی شکل گرفته است که انتظار می‌رود هزینه‌هایی داشته باشد که به آن اشاره شفاف نمی‌شود. هزینه مالی این نشست‌ها از کج‌تأمین می‌شود؟ این خیلی دغدغه خوبی است چرا که امر شفافیت مالی بسیار مهم است و باید مورد تأکید گروه‌های مختلف اجتماعی از جمله اصحاب رسانه باشد. این سوال که هر اتفاقی تأمین مالی آن چگونه انجام می‌شود دلالت می‌کند که به چه سمت و سویی حرکت می‌کنیم. خصوصاً در موضوع انتخابات این نکته مهمی بود که کمپین دکتر جلیلی به آن بسیار توجه داشت. در زمان انتخابات پیوندهایی که به واسطه تأمین مالی فعالیت‌های انتخاباتی ایجاد می‌شود، می‌تواند در آینده آن جریان انتخاباتی بسیار تأثیرگذار باشد و این سوال جدی است که هزینه تبلیغاتی که مثلاً آقای دکتر پزنشکیان انجام دادند برای انتخابات چگونه تأمین شد؛ به‌ویژه هزینه‌های سفرهای ایشان که شامل هواپیمای اختصاصی بود. آقای دکتر جلیلی با تأکیدی که داشتند در حوزه انتخابات از ابتدا به صورت یک تأمین مالی جمعی صورت گرفت که گزارش‌های آن موجود است و این نقطه قوت دکتر جلیلی در انتخابات بود. اما به‌طور خاص درباره دولت سایه که بخش اصلی کار آن حضور نخبگان اعم از اساتید دانشگاه و کارشناسان مرتبط بود، بدون هزینه صورت گرفته است، یعنی آن چیزی که در کارکرد دولت سایه جوهره اصلی بوده و تولیدکننده محتوا بوده، بدون هزینه صورت گرفته است. هیچ‌کسی را پیدا نمی‌کنید از افراد در کارگروه‌های دولت سایه که شناخته‌شده باشند و بابت حضور خود در جلسات و ارائه مباحث مبلغی را دریافت کرده باشند و این هم به دغدغه بسیار مهم دکتر جلیلی باز می‌گردد که کار برای پیشرفت با این مدل‌های پول‌پاشی صورت نمی‌گیرد، در حالی که این مدل‌ها در سیستم‌های اداری می‌بینیم. ایشان یک سبک جدیدی از کار را بنا نهادند و اتفاقاً هم جواب داد. شاید عده‌ای اعتقاد داشته باشند بدون اینکه پولی را به‌طور جدی در یک

مسعود براتی عضو کارگروه تحریم دولت سایه در گفت‌وگو با هم‌میهن:

دولت سایه‌هراسی بی‌نتیجه خواهد ماند

مسعود براتی عضو کارگروه تحریم دولت سایه در گفت‌وگو با هم‌میهن به سوالاتی در زمینه هزینه‌های مالی و آینده مالی دولت سایه پاسخ داده است که در ادامه می‌خوانید.

«آینده دولت سایه چه خواهد بود؟ با توجه به انتقاداتی که به آن وارد است، آیا همین رویکرد فعلی را ادامه خواهد داد؟»

ابتدا باید فلسفه تشکیل دولت سایه را توضیح دهیم. آقای دکتر جلیلی بعد از انتخابات سال ۱۳۹۲ با توجه به دغدغه‌ای که در مورد پیشرفت کشور داشتند و شناخت و درکی که از مسائل این حوزه به دست آورده بودند، یک طراحی را انجام دادند که دولت سایه نامیده شد و در آن دغدغه بررسی مسائل حوزه پیشرفت کشور و سپس تولید راهکارهای حل آن مسائل و پیگیری برای به نتیجه رسیدن مسائل مطرح بود و همانطور که در ایام انتخابات این موضوع را توضیح دادند به‌گونه‌ای طراحی شده بود که بتوانند سایه به سایه مسائل پیشرفت کشور را دنبال و کمک کنند؛ فارغ از اینکه چه دولتی با چه رویکردی در رأس هستند. دولت سایه از زمان تشکیل تاکنون تجربه دو دوره دولت آقای روحانی را داشته که در واقع رویکرد رقیب آقای جلیلی بودند و سه سال دولت آقای رئیسی که رویکرد حامی یا رفیق دکتر جلیلی شناخته می‌شود. البته در کشورهای دیگر هم دولت سایه را داریم که بیشتر تجربه دولت انگلستان است و کارکردهای متفاوتی را به دلیل نوع ساختار سیاسی دارند اما در بحث دولت سایه که آقای دکتر جلیلی از سال ۹۲ دنبال کردند، چارچوب مفهومی را شامل می‌شود که توضیح دادم. این

موجودیت که یک ایده و گفتمان است که برای پیشرفت کشور کارهایی را دنبال می‌کند، یکسری تجربیاتی داشته و توانسته در تقاطع مؤثر باشد و این تجربیات حتماً برای آینده مبنای مدنظر قرار خواهد گرفت. طبیعتاً موضوع پیشرفت کشور تمام‌نشدنی است و در حال حرکت رو به جلو است و مسائلی دارد که بخشی از آن‌ها قدیمی است و بخش قابل توجهی در حوزه فرهنگ، سیاست و جامعه است و برخی از مسائل جدید است که متناسب با تحولات چه در حوزه فناوری و چه در حوزه بین‌الملل ایجاد می‌شود و در نتیجه پایان‌پذیر نیست.

اما اینکه نوع فعالیت دولت سایه در دوره جدیدی که پیش رو داریم در همان مدل گذشته محدود و محصور خواهد شد، سوالی است که لزوماً پاسخ آن مشخص نیست و متناسب با شرایط زمانی به آن پاسخ داده خواهد شد و الان نمی‌شود و با حداقل بنده اطلاعی ندارم که به آن پاسخ بدهم. اما از نظر من چون دولت سایه یک موجود زنده و فعال و ناظر به پیشرفت کشور است، حتماً نوع فعالیت و چارچوب الگوی فعالیت آن نیز متناسب با شرایط می‌تواند تغییر کند و این یک امر کاملاً قابل انتظار است. در چارچوب دولت سایه افراد فراوانی از نخبگان حوزه‌های مختلف حضور داشتند، کار کردند و برای همین طبیعی است که یک نوآوری‌هایی در آن شاهد باشیم و حتماً به‌عنوان یک پدیده به‌روزترین پاسخ‌ها را نسبت به مسائل در خود تولید خواهد کرد. لذا ناظر به آینده این مسیر دنبال خواهد شد و حتماً متناسب با اقتضات جدید اصلاحات و تغییرات را دنبال خواهد کرد. اما اینکه این تغییرات و اصلاحات دقیقاً چه چیزهایی خواهد بود نیازمند مشارکت و خرد جمعی است و لذا الان به‌طور دقیق قابل صحبت